

KULTUR-SPRÅK-MEDIER

Självständigt arbete i Svenska och lärande

15 högskolepoäng, grundnivå

Grammatikundervisningens potentiella effekter på högstadie- och
gymnasieelevers skrivutveckling i svenskämnet

*Potential effects of grammar teaching on highschool and upper-secondary school
student's writing development in the Swedish subject*

Sofia Axelsson

Elin Jaxelius

Ämneslärarexamen med inriktning mot arbete
i årskurs 7–9, 270 högskolepoäng

Självständigt arbete i fördjupningsämnet, 15 hp

Slutseminarium: 2024-01-09

Examinator: Mikael Berger

Handledare: Anders Agebjörn

Förord

Arbetet med denna kunskapsöversikt har skett i nära samarbete mellan författarna Sofia Axelsson och Elin Jaxelius. Vi utbildar oss båda till ämneslärare i svenska i årskurs 7–9 vid Malmö universitet eftersom vi båda delar ett stort intresse för svenskämnet och allt det berör. Vårt arbete består av en sökprocess, samt analys-och skrivprocess. Sökprocessen skedde i en ständig dialog med noggrant dokumenterade för att göra sökprocessen mer effektiv och för att få inblick i varandras sökresultat. Analys- och skrivprocessen har skett gemensamt där vi tillsammans analyserat vårt insamlade material och sedan sammanställde det skriftligt i denna kunskapsöversikt. Vi vill tillägna ett stort tack till vår handledare Anders Agebjörn för värdefull respons som berikat vår arbetsprocess med nya infallsvinklar och förbättringsförslag.

Abstrakt

Sambandet mellan grammatikundervisning och elevers skrivutveckling är idag en omdebatterad fråga. I denna kunskapsöversikt undersöks grammatikundervisningens potentiella effekter på högstadie- och gymnasieelevers skrivutveckling. För att besvara vår frågeställning analyseras och sammanställs tio vetenskapliga artiklar som presenterar både nationell och internationell forskning. Sökprocessen för kunskapsöversikten är systematiskt planerad och noggrant utförd. Materialet behandlar både grammatik och skrivutveckling i ett förstaspråk. Resultatet av vår undersökning visar bland annat att grammatisk-didaktisk inriktning, lärarens roll och underliggande attityder är avgörande faktorer för vilken påverkan grammatikundervisningen får på elevernas språkförståelse och skrivutveckling. Grammatikundervisningen bör ske i en kontext och i möten med texter för att ha effekt på elevers skrivutveckling. Samtidigt konstaterar vi att det behövs mer forskning om hur lärare i svenska förhåller sig till en kontextualiserad grammatikundervisning samt hur denna typ av undervisning utformas.

Nyckelord: *Funktionell grammatik, förstaspråksundervisning, grammatikundervisning, metalingvistisk medvetenhet, skrivutveckling och traditionell grammatik.*

Innehållsförteckning

1. Inledning.....	4
1.1 Syfte och frågeställning.....	4
2. Bakgrund.....	5
2.1 Styrdokumentet.....	5
2.2 Två typer av grammatikundervisning.....	6
3. Metod och material.....	7
3.1 Sökprocess och urval.....	7
3.2 Material.....	10
3.3 Sammanställning av materialet.....	10
3.4 Analysmetod.....	14
3.5 Metoddiskussion.....	14
4. Resultat.....	15
4.1 Undervisning i och om grammatik.....	15
4.2 Grammatikundervisningens potentiella effekter på skrivutveckling.....	19
5. Diskussion och slutsats.....	22
5.1 Resultatdiskussion.....	23
5.2 Slutsats.....	24
5.3 Förslag för vidare forskning.....	24
6. Referenser.....	26

1. Inledning

Varje gång vi talar, skriver, lyssnar och läser använder vi oss av grammatik. Grammatiken kan därför kopplas till kunskapsmålet i övergripande mål och riktlinjer; att varje elev ska kunna “använda det svenska språket i tal och skrift på ett rikt och nyanserat sätt” (Skolverket, 2022, s. 13).

Lundin (2009, s. 15) menar att platsen för grammatikundervisningen ser olika ut i olika skolor och i olika åldersgrupper och att lärares inställning till grammatikundervisningen varierar. Grammatikundervisningen är idag ett omdebatterat ämne. Både lärare och elever kan undra vad syftet med grammatikundervisningen är och hur undervisningen ska utformas. Själva syftet med undervisningen är ofta svårdefinierat. I denna uppsats undersöks hur grammatikundervisningen i svenskämnet kan utformas så att den främjar elevers skrivutveckling. Följande avsnitt inleds med en presentation av syfte och frågeställning för denna kunskapsöversikt (1.1). Avslutningsvis presenteras styrdokumentet som relaterar till det valda ämnet (1.2).

1.1 Syfte och frågeställning

I den här kunskapsöversikten tar vi fasta på grammatikens potentiella effekter på elevers skrivutveckling. Syftet för denna kunskapsöversikt är att sammanställa kunskap från nationell och internationell forskning med relevans för hur svensklärare kan använda grammatikundervisningen för att främja elevers skrivutveckling. Syftet inkluderar även att lyfta undervisningsmetoder som blivande och verksamma svensklärare kan tillämpa i sin undervisning. På så vis bidrar arbetet med en förståelse för vilka effekter skrivutvecklingen får av grammatikundervisningen i relevans för svenskämnet för elever i högstadie- och gymnasieåldern. Vår frågeställning lyder:

- Vilka potentiella effekter har olika typer av grammatikundervisning i svenskämnet (eller i motsvarande ämnen i andra länder) på skrivutvecklingen hos elever i högstadie- och gymnasieåldern?

Frågeställningen genomsyrar denna kunskapsöversikt och har en central roll i samtliga avsnitt i denna kunskapsöversikt. Nedan följer bakgrunden till varför vi valt att undersöka denna frågeställning.

2. Bakgrund

Grammatikundervisning är något alla människor som genomgått utbildning i svensk skola någon gång stött på. Kanske utformades grammatikundervisningen genom genomgångar framför tavlan, och kanske var målet för såväl lärare som elever att få momentet överstökad. Detta var åtminstone vår bild av grammatikundervisningen när vi själva gick i skolan – grammatiken förknippades med djupa suckar och huvudvärk. Efter att ha fått ansvaret att undervisa åttondeklassare i svensk grammatik, och fått tydliga riktlinjer för hur undervisningen skulle genomföras, har denna bild dock förändrats. Är det så att grammatikundervisningen är ett moment som enbart bockas av genom råplugg och prov och sedan glöms bort? Om så är fallet används inte grammatiken för att främja elevers språkkunskaper, vilket kan påverka elevernas skrivutveckling. Det innebär också att vi inte tar elevers kunskapsutveckling i beaktande. Därför är kunskap och forskning om sambandet mellan grammatik och elevers skrivutveckling viktigt.

2.1 Styrdokumentet

I läroplanen för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2022 (lgr 22) framkommer det att “språk är människans främsta redskap för att tänka, kommunicera och lära. Genom språket utvecklar människor sin identitet, uttrycker känslor och tankar och förstår hur andra känner och tänker.” (Skolverket, 2022, s. 224). Denna formulering kan kopplas till det centrala innehållet för svenskämnet: “språkliga strukturer och normer. Stavning, meningsbyggnad, styckeindelning och olika typer av textbindning. Ordklasser och satsdelar.” (Skolverket, 2022, s. 228).

I svenskämnets syfte framkommer det även att undervisningen i detta ämne ska syfta till utvecklandet av kunskaper både i och om det svenska språket. Det innebär att elever ska utveckla en förmåga att använda språket i olika sammanhang för att kommunicera (kunskap i språket), men även utveckla kunskaper om språkets uppbyggnad och kunna följa språkliga

normer (kunskap om språk). Givet att grammatiken ligger till grund för förståelsen om det svenska språket och dess normer och att det är genom denna förståelse eleverna sedan utvecklar förmåga att bland annat läsa och skriva kan grammatiken ses som en avgörande aspekt i undervisningen. (Skolverket, 2022).

2.2 Två typer av grammatikundervisning

Idag kan det finnas oklarheter för elever om varför de ska studera grammatik eller varför det överhuvudtaget är viktigt. Kanske beror detta på att dagens grammatikundervisning ofta sker på ett traditionellt sätt. Traditionell grammatik beskriver Lundin (2017, s. 26) som en inriktning med fokus på form och där undervisningen sker med språkliga analysredskap och regler för vad som är rätt eller fel. En viktig anledning till att grammatikundervisningen ofta utformas på detta sätt kan vara svensklärares bristande kunskap i grammatik - med ett traditionellt upplägg har läraren möjlighet att förbereda exakt vad för grammatiskt innehåll som undervisningen ska behandla. (Lundin, 2017, s. 29; Ullström, 2000, s. 5–7).

Den traditionella synen på grammatikundervisning kan enligt Lundin (2017, s. 26) problematiseras eftersom språket ständigt utvecklas och behöver förstås i ett större sammanhang. Istället bör grammatikundervisningen utformas genom den funktionella grammatiska inriktningen, vilket Lundin (2017, s. 30) beskriver som en inriktning som fokuserar på funktion och betydelse. Effekten av en fungerande grammatikundervisning är att elevernas skrivförmåga förbättras, där kunskaper om språkets struktur kan vidga elevernas metaperspektiv när det gäller deras språkliga val i skrivandeprocessen (Lundin, 2017, s. 16).

I denna kunskapsöversikt kommer de två grammatiska inriktningarna traditionell och funktionell grammatikundervisning att behandlas. Ett annat begrepp som är återkommande i vår kunskapsöversikt är *kontextualiserad grammatikundervisning*, vilket innefattar en grammatikundervisning som sker i en större kontext och integrerat med den övriga undervisningen. Ett annat centralt begrepp som kan kopplas till kontextualiserad grammatikundervisning är *Metalingvistisk medvetenhet*, vilket innefattar en förståelse för språket och dess uppbyggnad.

3. Metod och material

I följande avsnitt beskrivs metoden vi använt för att besvara vår frågeställning: Vilka potentiella effekter har olika typer av grammatikundervisning i svenskämnet (eller i motsvarande ämnen i andra länder) på skrivutvecklingen hos elever i högstadie- och gymnasieåldern? Metoden och materialet presenteras genom att gå igenom tillvägagångssätt, urvalskriterier och begränsningar. Kortfattat besvaras frågan genom en systematisk litteraturoversikt. Först beskriver vi sökprocessen (3.1) och materialet som denna process resulterade i (3.2). Därefter beskrivs hur materialet analyserades (3.3). Avsnittet avslutas med en kritisk metoddiskussion (3.4).

3.1 Sökprocess och urval

Nedan presenteras sökprocessen för vår kunskapsöversikt i Tabell 1. Tabellen anger för varje sökning vilket datum, i vilken databas och med vilka sökord och begränsningar den genomfördes. Här anges också hur många träffar sökning gav samt hur många av dessa träffar vi inkluderade i vårt material.

Tabell 1: Sökprocessen

Datum	Databas	Sökord	Begränsningar och urvalskriterium	Antal träffar	Valda Artiklar
2023-11-08	SwePub	“Undervisning i grammatik”	Peer reviewed Doktorsavhandling År 2000–2023	8	1
2023-11-10	ERC	“Grammar” AND “Writing development”	Peer reviewed Academic journals År 2000–2023	78	1
2023-11-11	ERIC	Grammar education	Peer reviewed Academic Journal År 2000–2023	73	2
2023-11-11	ERIC	Writing-development in grammar	Peer reviewed Academic Journal År 2000–2023	9	2
2023-11-13	ERC	“Grammar” AND “explicit teaching”	Peer reviewed Academic Journal År 2000–2023	41	2

2023-11-13	ERIC	grammar to teach writing	Peer reviewed Academic journals År 2000–2023	10	1
2023-11-17	ERIC	education: grammar and writing	Peer reviewed Academic journals År 2000–2023	109	1

Samtliga källor i denna översikt har gemensamt att de behandlar temat “grammatik” och “skrivutveckling”. Tabell 1 visar hur sökprocessen går till samt vilka urvalskriterier som tillämpas. För att samla in materialet sker sökningar i tre databaser, ERC, ERIC och SwePub. ERC och ERIC är internationella databaser som inkluderar internationell forskning, vilket ger oss ett varierat resultat och brett urval av material, vilket kan användas för att analysera grammatik och skrivutveckling på en internationell nivå med relevans för svenskämnet. SwePub, som istället omfattar svensk forskning, ger däremot inte lika mycket resultat och begränsar vår sökning av material. Nationell forskning är dock relevant för vår kunskapsöversikt då syftet med denna uppsats är kopplat till svenskämnet. Sammanfattningsvis ger de internationella databaserna en större mängd träffar gentemot SwePub trots att sökorden är utvecklande.

Sökorden formuleras genom nyckelord för relevans för vår frågeställning. Dessa nyckelord är *grammatik*, *skrivande*, *skrivutveckling* och *skrivprocess* på antingen svenska eller engelska. Dessa nyckelord kombineras för att få fram ett större urval av artiklar. Sökord som används i databaserna ERIC och ERC är:

- *Grammar AND writing, development*
- *Grammar AND explicit teaching,*
- *Grammar education*
- *Writing-development in grammar*
- *Grammar to teach writing*
- *Education: grammar and writing.*

Sökord som används i databasen SwePub är:

- *undervisning i grammatik.*

Sökningarna i samtliga tre databaser görs med följande automatiska begränsningar: publiceringsår mellan år 2000–2023 för att inkludera relativt ny och relevant forskning. Peer-reviewed, doktorsavhandling eller tidskriftsartikel/Academic Journal. Urvalet av vårt material baseras även på kvalitativa kriterier. De kvalitativa kriterierna, det vill säga exklusionskriterierna för vårt val av källor baseras på årtal, att materialet är vetenskapligt och att orden *grammatik*, *skrivande*, *skrivutveckling* och *skrivprocess* finns med i titeln eller i nyckelorden på antingen svenska eller engelska.

Ett kvalitativt kriterium som är centralt för urvalet av material är att alla källor måste behandla ett förstaspråksperspektiv. Ett stort material väljs bort eftersom flera artiklar behandlar grammatik i relation till andraspråkstalare. Eftersom att vi väljer att fokusera på grammatikundervisningens påverkan på skrivutvecklingen utifrån ett förstaspråksperspektiv, är det även artiklar som berör ett förstaspråksperspektiv som är vårt fokus. Detta innebär att forskning som grundas på andraspråksinlärning som hade kunnat bidra med relevanta aspekter och infallsvinklar för vår studie, väljs bort. Det innebär att vi i vår studie inte tar del av det andraspråksperspektiv som kan bidra med ökad förståelse och fler aspekter av hur grammatikundervisningen kan kopplas till skrivutveckling.

Ett annat kvalitativt kriterium är åldern på eleverna som inkluderas i materialet. Som beskrivs i vårt syftet behandlar vår studie elever i högstadie- och gymnasieåldern, men i inkluderingskriterierna väljer vi att ta med elever även i yngre åldrar.

Grammatikundervisningen som sker i yngre åldrar kan påverka den undervisning som sker i högstadie-och gymnasieåldern. Därför anser vi att forskning som berör elever mellan 10–16 år är relevant för vår kunskapsöversikt.

Sammanfattningsvis är exklusionskriterierna som ligger till grund för vår sökprocess följande:

Alla källor..

- behandlar grammatik och skrivutveckling
- har publicerats mellan år 2000–2023
- har granskats genom peer-review.
- behandlar grammatik utifrån ett förstaspråksperspektiv.

- inkluderar elever mellan 10–16 år.
- har relevant information som innehåller undervisningsmetoder, jämförelser och utveckling av grammatik och skrivutveckling.

3.2 Material

Sammanfattningsvis utgörs vårt material av artiklar publicerade mellan år 2000 och år 2023. Två av artiklarna behandlar lärarnas perspektiv (Watson, 2013) och (Demir & Erdogan, 2017). En av artiklarna behandlar både ett lärar- och elevperspektiv (Jones, Myhill & Bailey, 2012), medan övriga artiklar enbart behandlar ett elevperspektiv. Samtliga artiklar utgår ifrån grammatik och skrivutveckling ur ett förstaspråksperspektiv; vilket förstaspråket är varierar dock. En artikel behandlar svenska som förstaspråk (Boström, 2004) och två artiklar behandlar turkiska som förstaspråk (Demir & Erdogan, 2017; Maltepe, 2022); resterande artiklar behandlar engelska som förstaspråk.

När det kommer till elevernas ålder så valde vi ut artiklar som berörde åldersspannet 10–16 år. Några av artiklarna berör dock även något yngre elever (Lynn 2003; McCormack-Colbert, Ware & Jones 2018 och Maltepe 2022). En av våra valda artiklar behandlar dock en undersökning på barn i åldrarna 5–16 (Andrews Et al, 2013). Vi vill därför påpeka att vi i denna artikel endast valt att analysera resultatet som är relevanta för elever mellan 10 och 16 år.

3.3 Sammanställning av materialet

Nedan återges sammanfattningar av de valda artiklar som tillsammans utgör vårt material för denna kunskapsöversikt. Artiklarna presenteras i alfabetisk ordning och utgår från artikelns sammanhang, syfte, metod, material och resultat.

1. “The effect of grammar teaching on writing development”

Andrew, Torgerson, Beverton, Freeman, Locke, Low, Robinson och Zhu (2013) har utfört en kvantitativ studie baserad på urvalskriterier och granskningsfrågor som redogör ett resultat av en randomiserad studie. Syftet med studien är att se vilka effekter

kontextualiserad grammatikundervisning får på elevers skrivande. Studien undersöker grammatikundervisningens effekter på elevers skrivutveckling i åldern 5–16 med engelska som förstaspråk. Studien kommer fram till två resultat: 1) undervisning i meningsuppbyggnad i större kontexter kan ha en positiv effekt på kvaliteten på elevernas skrivande. 2) Det finns inget samband mellan traditionell grammatikundervisning och skrivutveckling. Bristen på bevis för detta samband innebär dock inte att så inte är fallet, utan att undersökningarna påverkats av utformandet av de lektioner som analyserats.

2. “Lärande & metod: lärstilsanpassad undervisning jämfört med traditionell undervisning i svensk grammatik”

Boström (2004) har utfört en undersökning på grammatikundervisningen i en svensk gymnasieskola. Studien syftar till att undersöka och arbeta med effekterna av traditionell grammatikundervisning, samt att genomföra en undervisning som är baserad på elevernas lärstilar. Studien genomfördes genom en kvantitativ analys med grund i empirisk och objektiv mätbar data. Resultatet i studien visar inte att elevernas skrivutveckling förbättras på grund av grammatikundervisningen, dock kan elevernas skrivande förbättras med grammatikkunskaper genom den traditionella grammatikundervisningen.

3. “The Role of Teaching Grammar in First Language Education”

Demir & Erdogan (2017) utförde en forskningsundersökning på 10 språklärare som genomfördes genom en semistrukturerad intervjuform som behandlade 10 olika frågor. Syftet med undersökningen är att med hjälp av forskning fastställa synen på förstaspråklärares grammatikundervisning. Studien undersöker 10 turkiska språklärare i centrala Elazığ. Resultatet visar att undervisningen skiljer sig åt beroende på lärares olika åsikter och inställning till grammatik.

4. “When is a Verb? Using functional grammar to teach writing”

Fearn och Farnan (2007) har utfört en undersökning av engelsktalande gymnasieelever på ett statsgymnasium i England. Studien syftar till att undersöka hur grammatiska strukturer kan läras ut och hur det kan utveckla elevernas skrivutveckling positivt. Undersökningen baseras på elevernas resultat på ett grammatiktest före och efter en fem veckor lång lärandeprocess. Resultatet på undersökningen visar att studenterna i behandlings-gruppernas skrivprestationer

förbättrades, medan eleverna i kontroll-och behandlings-grupperna inte visade någon skillnad.

5. “Grammar for writing? An investigation of the effects of contextualised grammar teaching on students` writing”

Jones, Myhill och Bailey (2012) har utfört en undersökning på 32 skolor med lärare och elever i England. Eleverna i undersökningen var 12–13 år gamla. Studien syftar till att undersöka den kontextualiserade grammatikundervisningens inflytande på elevers skriftliga prestationer. Undersökningen utfördes genom lektionsobservationer och intervjuer med lärare och elever, men även att utkast på elevtexter samlades in. Resultatet visar att en integrerande grammatikundervisning är gynnsam för elevernas skriftliga prestationer.

6. “The value of knowing: conscious and unconscious writing choices”

Jones (2022) har genomfört en fallstudie av 24 stycken engelsktalande elever som deltog i "The Economic and Social Research Council funded project". Studien syftar till att undersöka hur medvetna och omedvetna val i grammatikundervisningen kan leda till utveckling och förståelse i relation till skrivutvecklingen. Resultatet av studien visar att elevernas val i skrivandet inte behöver bero på grammatiska kunskaper, men att elevernas kunskaper kring grammatik kan ha avgjort vilka möjliga val eleverna gjort under skrivandets gång.

7. “How to teach grammar, analytical thinking, and writing: A method that works”

Lynn (2003) har utfört en kvalitativ studie av en lärare som undersökt sina egna elever och analyserat förhållandet mellan skrivutveckling och grammatik. Syftet med studien är att ta reda på hur grammatik, analytiskt tänkande och skrivande kan läras ut på ett välfungerande sätt. Undersökningen behandlar engelsktalande elevers texter i åldern 11–15 år. Resultatet visar att grammatikundervisning behöver anpassas efter de uppgifter eleverna står inför när de skriver och läser.

8. “Developing writing skills of learners with persistent literacy difficulties through explicit grammar teaching: LEARNERS WITH PERSISTENT LITERACY DIFFICULTIES”

McCormack-Colbert, Ware och Jones (2018) har utfört en studie på elever i åldern 11–18 år med ihållande läs- och skrivsvårigheter. Studien syftar till att utveckla elevers skrivförmåga med ihållande läs- och skrivsvårigheter genom explicit grammatikundervisning.

Studien baseras på en mixad metod bestående av intervjuer, lektionsobservationer och dokumenterat material. Resultatet av studien visar att elevernas skrivande förstärks, men även att eleverna får en större grammatisk förståelse.

9. “An investigation of the quality of grammar instruction: Case of education informatics network”

Maltepe (2022) har utfört en undersökning av 29 lektioner för elever mellan 10–14 år i Turkiet. De 29 lektionerna undersöktes genom “Education Informatics network” och spelades in. Studiens syfte är att undersöka hur de turkiska lektionerna påverkas genom att använda “Education Informatics network” som ett verktyg för distansundervisning. Resultatet visar att grammatikundervisning ska läras ut i texten för att den ska kunna sättas i en kontext, detta för att elever ska förstå bandet mellan “form” och “funktion”.

10. “Conceptualisations of ‘grammar teaching’: L1 English teachers’ beliefs about teaching grammar for writing”

Watson (2013) har utfört en studie där 31 stycken engelsklärare i “secondary schools” intervjuades. Lärarna intervjuades med syftet att undersöka sambandet mellan hur lärare undervisar grammatik i undervisningen och lärarens tro på grammatikundervisningens samband med skrivutvecklingen. Resultatet visar att lärare vill tro att grammatikundervisningen påverkar skrivutvecklingen, men egentligen bygger detta samband på lärarens kunskaper och hur undervisningen utformas.

3.4 Analysmetod

För att besvara vår frågeställning analyserades de tio artiklar som ingår i materialet. Vår analysmetod går i linje med Braun och Clarkes (2006) ramverk för en tematisk analys. Likt Braun och Clarke hade vi aktiv läsning, färgkodning, sammanställning och granskning.

Vi inledde analysen genom att vi djupläste fem artiklar var. Under djupläsningen gjordes understrykningar och fördes anteckningar om sådant som kan vara relevant för vår uppsats. Varje artikel sammanfattades sedan kort i enskilda dokument där studiens syfte, metod och resultat framkom. När samtliga artiklar var djuplästa och sammanfattade analyserade vi varje enskild artikel genom att ta ut teman med relevans för grammatik och skrivutveckling. De övergripande teman som vi tog ut färgkodade vi genom att varje artikel och tema fick en egen färg. Dessa övergripande teman var “grammatiska inriktningar”, “grammatikundervisning kopplat till skrivutveckling” samt “undervisningsmetoder i grammatik”. När alla artiklar var färgkodade, analyserade vi materialet och gemensamma nämnare kunde plockas ut och identifieras för samtliga artiklar. Dessa gemensamma nämnare granskade vi sedan utifrån vår frågeställning för att avgöra om de delar av artiklarna som blivit färgkodade var relevanta för oss att använda i vår kunskapsöversikt.

3.5 Metoddiskussion

På grund av uppsatsens omfång gör vi i denna undersökning inga anspråk på att täcka all forskning om relationen mellan grammatikundervisning och elevers skrivutveckling. Uppsatsens omfång har tvingat oss att kraftigt begränsa antalet inkluderade studier. Därmed har vi valt att endast inkludera relativt ny forskning (publicerad från år 2000 och framåt). Vi menar att valet att inkludera endast relativt aktuell forskning var rimligt, samtidigt som vi är medvetna om att vi riskerar att gå miste om artiklar som kan vara mer relevanta för vår kunskapsöversikt.

Sökprocessen och materialet som ligger till grund för denna kunskapsöversikt påverkas även av att det finns ett begränsat antal studier som undersöker grammatikundervisning i relation till skrivutveckling utifrån högstadie- och gymnasieåldern. Bristen på artiklar rörande högstadie- och gymnasieåldern resulterar i att vi fått bredda urvalet för elevernas ålder och

istället behandlar vår studie elever mellan 10–16 år. Dessutom inkluderar vår kunskapsöversikt både nationell och internationell forskning. De olika nationerna innefattas av olika skolsystem, vilket innebär att resultaten från en turkisk eller engelsk kontext inte kan direktöversättas till en svensk kontext. Vår kunskapsöversikt baseras därför på de paralleller vi dragit mellan dessa skolsystem för att kunna använda internationell och nationell forskning i relation till varandra.

Analysen av vårt material har varit subjektiv och grundats på samband vi kunnat se baserat på våra egna erfarenheter och kunskaper. En kvalitativ analys bygger på tolkningar, vilka kan skilja sig åt beroende på vem som läser. Det innebär att andra forskare med andra synvinklar och perspektiv hade kunnat finna andra samband och resultat utifrån samma material och frågeställning.

4. Resultat

I denna del presenteras resultatet från analysen av materialet utifrån vilka potentiella effekter olika typer av grammatikundervisning har på skrivutvecklingen hos elever i högstadie- och gymnasieåldern. I avsnitt 4.1 presenterar vi hur *undervisning i och om grammatik kan utformas*, och i 4.2 visar vi *grammatikundervisning potentiella effekter på skrivutveckling*.

4.1 Undervisning i och om grammatik

Grammatiken har en viktig roll i språkundervisningen men beroende på vilka undervisningsmetoder läraren väljer, tiden som avsätts till grammatik i klassrummet samt lärarens kompetens i grammatik kan kvaliteten på grammatikundervisningen skilja sig åt. För att förstå grammatikens påverkan på elevernas skrivutveckling framhålls undervisning i och om grammatik som en central del i vårt material. Nedan presenterar vi aspekter som analysen av vårt material har visat beträffande 1) undervisningsmetoder (hur och vad lärare undervisar i grammatik), 2) vikten av grammatikundervisning (varför lärare undervisar i grammatik) samt 3) lärarens roll i grammatikundervisning.

Om vi börjar konkret med den första aspekten, nämligen hur lärare undervisar i grammatik, visar analysen av materialet att undervisningens utformning är central på flera olika sätt.

Att utforma grammatikundervisningen kan vara svårt. Den kan så klart utformas på olika sätt, men något som återkommer i vårt material är att traditionell grammatikundervisning – med fokus på regler och rätt och fel – inte främjar elevernas metalingvistiska förståelse eller skrivutveckling. I stället behöver grammatikundervisning ske i en större kontext och i en meningsskapande process där fokusområdet är grammatisk förståelse genom möten med texter (Fearn & Farnan, 2007; Boström, 2004; Maltepe, 2022; Demir & Erdogan, 2017; Jones, 2022).

Utformandet av grammatikundervisningen kan skilja sig åt på många olika sätt i dagens klassrum. Fearn och Farnan (2007, s. 79) visar att frågan om grammatik i undervisningen inte handlar om ifall det ska läras ut, utan på vilket sätt det ska ske. Boström (2004, s. 13–14) menar att grammatiken i skolan både är svår att undervisa i och svår för eleverna att lära sig. Författaren menar att dagens grammatikundervisning ofta utformas traditionellt med genomgångar framför tavlan och tillhörande skrivövningar. För att motverka detta lyfter Boström (2004, s. 13–14) och Jones (2022, s. 72) att grammatikundervisningen bör fokusera på användandet av språket med ett fokus på språkanvändning. De menar också att individualiseringen, alltså undervisning anpassad efter den enskilda elevens behov, är ett sätt att bryta det traditionella mönstret. En individualiserad undervisning ska kunna ta hänsyn till elevernas enskilda behov och utveckling.

Flera artiklar i materialet understryker vikten av att grammatikundervisningen sker kontextualiserat och i relation till de texter som eleverna möter i övriga delar av undervisningen (Maltepe, 2022; Demir & Erdogan 2017; Fearn & Farnan 2007). Maltepe (2022, s. 69) poängterar att fokuset på språkanvändningen inte bör ligga i att lära eleverna grammatiska regler, utan istället få eleverna att förstå hur och vart i en text man kan använda grammatiken på ett ändamålsenligt sätt. Författaren menar att grammatiska regler inte bör läras ut genom en memoreringsstrategi, utan att eleverna själva ska skapa sig denna förståelse genom att möta olika texter i olika sammanhang. Maltepe (2022, s. 64) exemplifierar detta genom att beskriva hur läraren guidar elever genom frågor och ledtrådar för att de själva ska upptäcka grammatiska funktioner och regler. Det är något som även kan återfinnas i Demir och Erdogan, (2017, s. 87) som menar att en effektivare grammatikundervisning ska utgå från texter istället för att fokusera på memorering av regler. Genom textarbete får eleverna ta del av både uttryckssätt, grammatik och ord under en och samma undervisningssituation. I

samma anda poängterar Fearn och Farnan (2007, s. 79) att undervisningsmetoden läraren bör använda sig av vid grammatikundervisningen ska vara en del av skrivandeprocessen. På så sätt förbättras elevers skrivutveckling genom att eleverna under processens gång använder skrivandet som en metod för att ta till sig grammatiken.

Grammatiken förstås bäst i ett större sammanhang, såsom i en text istället för genom enstaka ord och fraser. Maltepe (2022, s. 70) menar att eleverna når helheten i sammanhanget genom att känna till grammatiska regler och sedan tillämpa dem på egen hand. Maltepe (2022, s. 64) understryker även vikten av undervisning i grammatik, men menar att undervisningen om läran om språkregler bör hanteras separat medan undervisning i grammatikens betydelse bör inkluderas med andra ämneskunskaper. Maltepe (2022, s. 64) menar vidare att en funktionell grammatikundervisning därför bör möjliggöras och användas för att förstå sambandet och betydelsen i en kontext. En textbaserad grammatikundervisning kan läras ut i samband med ett textsammanhang för att skapa en enskild inläring som leder till en individuell utveckling, vilket även är något som konstateras i ovan nämnda artiklar.

För att sammanfatta den första aspekten visar analysen av materialet att det finns olika metoder att undervisa i grammatik där lärarna använder olika sätt för att förmedla kunskapen kring grammatik till sina elever. Den andra aspekten är vikten av grammatikundervisning och hur denna typ av undervisning kan kopplas till språkliga kunskaper, vilket är något flera artiklar i vårt material är eniga om (Demir & Erdogan, 2017; Maltepe, 2022; McCormack-Colbert, Ware, & Jones, 2018; Jones, 2022).

I forskningslitteraturen är det många som anser att språket är ett utvecklat och levande system vars huvuduppgift är att förse människor med kommunikation. Demir och Erdogan (2017, s. 87) poängterar att för att kunna använda ett språk korrekt och effektivt är kunskapen och förståelsen för språkets grammatik och uppbyggnad avgörande (s. 87 & s. 98). Förståelsen av själva språket blir därmed beroende av grammatiken, vilket innebär att undervisningen av grammatik är av yttersta vikt för att eleverna ska kunna lära sig och använda språket. Detta återfinns i McCormack-Colbert m.fl (2018, s. 66) resonemang om att eleverna får en ökad förståelse av sitt eget språk där eleverna utsätts för grammatiska analyser i en intressant kontext. Maltepe (2022, s. 63) konstaterar även att förstaspråkundervisning i grammatik inte

enbart syftar till att beskriva språkets regler, utan även till stor del handlar om att utveckla förmågan att både skriva, tala, läsa och lyssna.

Inlärnin g av grammatik menar Demir och Erdogan (2017, s. 88) leder till att elever lär sig språkets mönster. Författarna menar även att bristen på grammatikundervisning riskerar att språket enbart blir en mängd ord och att förståelsen för hur orden hör ihop uteblir.

McCormack-Colbert m.fl (2018, s. 166) poängterar att medvetandet av grammatiska strukturer kan, förutom att utveckla elevernas skrivutveckling, dessutom hjälpa elever att utveckla förmågor kopplade till läsförståelse. Dessutom menar Jones (2022, s. 72) att medvetenhet om grammatik i textarbete kan leda till en repertoar av skriftliga möjligheter som utvecklar elevernas möjlighet att göra både medvetna och omedvetna val i skrivandeprocessen. För att sammanfatta den andra aspekten visar analysen att grammatikundervisning är viktigt för att främja språklig förståelse och språkliga kunskaper. Den tredje centrala aspekten i undervisning i och om grammatik är läraren och dennes förmåga att undervisa i grammatik. Flera studier visar att lärare som undervisar grammatik i ett förstaspråk har olika inställningar och ämneskompetenser när det gäller grammatik (Lynn, 2003; Watson, 2013; Jones m.fl, 2012).

En gynnsam grammatikundervisning menar Lynn (2003, s. 59) är en grammatikundervisning som är beroende av skickliga lärare med bred ämneskompetens, samt lärare som är medvetna om gynnsamma undervisningsmetoder. Vidare menar Lynn (2003, s. 64) att lärarna behöver anpassa grammatikundervisningen till de skrivuppgifter eleverna ställs inför och denna typ av undervisning sker i en kontext. Eleverna kan genom att analysera ordens relation till varandra och finna samband i meningarna, utveckla en förståelse.

Watson (2013, s. 6-7) menar att lärare har svårigheter i att definiera vad grammatik och grammatikundervisning är, men att det vid reflektion kopplas ihop med former av rätt eller fel. Dessutom hävdar Watson (2013, s. 9) att vissa lärare även har en inställning till grammatikundervisning som tråkig och att undervisning i grammatik tar bort det roliga i lärandesituationerna för eleverna. Författaren poängterar att flera engelskspråkiga lärare upplever grammatikundervisningen som obekväm och att flera lärare saknar kunskaper i att lära ut det (s. 4). Jones m.fl (2012, s. 5) menar att explicit undervisning i de engelskspråkiga

klassrummen visat att lärarna inte besitter den kunskap som behövs kring ämnet för att kunna lära ut grammatik på rätt sätt.

För att sammanfatta den tredje aspekten har lärare idag en personlig uppfattning om grammatikundervisning, vilket påverkar lärarens inställning till denna typ av undervisning. Ämneskompetensen i grammatik kan även vara bristande bland vissa lärare, vilket gör att grammatikundervisningen kan vara svår för lärare att undervisa i. Lärarens inställning och ämneskompetens i grammatik har därför en avgörande roll för vilken typ av grammatikundervisning eleverna erbjuds.

4.2 Grammatikundervisningens potentiella effekter på skrivutveckling

Grammatikundervisningens effekter på elevers skrivutveckling är något som framhålls återkommande i en stor del av vårt valda material (Jones, 2022; Jones m.fl, 2012; McCormack-Colbert m.fl, 2018; Lynn, 2003; Fearn & Farnan, 2007; Demir & Erdogan, 2017; Watson, 2013, Andrew m. fl, 2006). Nedan presenterar vi aspekter som analysen av vårt material har visat beträffande 1) bristande forskning och underliggande attityder, 2) grammatikundervisning och metalingvistisk medvetenhet kopplat till skrivutveckling (hur grammatikundervisningen påverkar elevernas språkförståelse i skrivandet), samt 3) betydelsen av grammatisk-didaktisk inriktning (vilken effekt den grammatiska inriktningen har på elevernas inläring och undervisning i grammatik kopplat till skrivutveckling).

Den första aspekten för grammatikundervisningens potentiella effekter på elevers skrivutveckling är lärares underliggande attityder. Grammatikens potentiella effekter på elevers skrivutveckling är ett omdebatterat ämne och som ofta förekommer i relation till ämnet grammatik. Watson (2013, s. 3) menar att termen "grammatik" används på olika sätt och avser både lingvistiska mönster för att skapa mening, analyser av grammatiska mönster och traditionell skolgrammatik. Jones m.fl (2012, s. 1–2) och Andrew m.fl (2006, s. 51) menar att det finns studier som inte visar på ett samband mellan grammatikundervisning och elevers skrivutveckling. Dock innebär avsaknaden på bevis inte att sambandet mellan grammatikundervisning och ökad skrivutveckling inte existerar, utan att detta samband

påverkats av utformandet och ståndpunkten på de grammatiklektioner som analyserats (Jones m.fl, 2012, s. 1–2; Andrew m.fl, 2006, s. 51).

Det finns attityder och förutfattade meningar hos vissa lärare att grammatikundervisning främjar elevers skrivutveckling och metalingvistisk medvetenhet (Watson, 2013, s. 11; Andrew m.fl., 2006, s. 41; McCormack-Colbert m.fl., 2018, s. 166). Watson (2013) och Andrew m.fl (2006) uttrycker därför vikten av att forskare, lärarutbildningar och beslutsfattare är medvetna om den rådande övertygelsen av att grammatikundervisning främjar skrivutvecklingen och att detta sedan tas i beaktande när lärarna undervisar grammatik i sina klassrum. Andrew m.fl (2006, s. 52) att det finns underlag för en sådan övertygelse, eftersom författarna hävdar att undervisning om meningsuppbyggnad kan ha en positiv effekt på elevers skrivutveckling då det leder till kvalitet och noggrannhet. Andrew m.fl (2006, s. 46) menar dessutom att förståelsen av den grammatiska principer kan bidra till att elever i högstadiet utvecklar förståelsen för att skriva välformulerade meningar, men även att det leder till färre grammatiska fel i själva skrivandet. McCormack-Colbert m.fl (2018, s. 166) menar att grammatiken dessutom blir ett stöttande verktyg i producerandet av texter eftersom grammatikundervisningens regler bidrar med en struktur att följa, vilket innebär att skrivprocessen går från ordval och stavning till ett skapande av fungerande meningar och fraser. För att sammanfatta den första aspekten är grammatik en term som används på olika sätt och betyder olika saker beroende på läraren.

Synen är delad när det gäller grammatikundervisningens eventuella effekter på skrivutveckling, dock finns det attityder som innefattar att grammatik främjar skrivande och metalingvistisk medvetenhet. Dessa attityder kan dock underbyggas av att förståelsen av grammatiska principer kan bli ett verktyg i producerandet av texter, dock är detta samband beroende av hur de grammatiska principerna lärs ut.

Den andra aspekten utgörs av grammatikundervisningen och elevernas metalingvistiska medvetenhet kopplat till skrivutveckling, alltså hur grammatikundervisningens kan påverka elevernas språkliga förståelse i skrivandet. Ett exempel som McCormack-Colbert m.fl. (2018, s. 167) tar upp är att grammatikundervisningen kan vara främjande för elever med läs-och skrivsvårigheter i form av exempel dyslexi. McCormack-Colbert m.fl. (2018, s. 167) menar att elever med dyslexi ofta utvecklar styrkor kopplade till problemlösning i

grammatikundervisning och kan därför genom undervisningen utveckla en ökad förståelse för språket. Författarna poängterar vikten av att elever med dyslexi uppmuntras till att se samband mellan ords betydelse och grammatiska strukturer. Detta för att det ska hjälpa eleverna att utveckla både språk- och läsfärdigheter vilket även hjälper eleverna att utveckla sin skrivteknik (McCormack-Colbert m.fl., 2018, s. 185).

Vidare återfinns sambandet mellan grammatik och metalingvistisk medvetenhet i ett textsammanhang även i Lynn (2003, s. 57), som poängterar att grammatiska idéer måste sättas i meningar för att få en funktion. Därmed måste begreppen grammatik och skrivande ses som enhetliga och behöver studeras tillsammans i ett sammanhang.

Grammatikundervisningens effekter på skrivutvecklingen kan även återfinnas i de val skribenten gör genom skrivandeprocessen. Jones (2022, s. 85) menar att all typ av skrivning också innebär att göra antingen medvetna eller omedvetna val. Valen i skrivandet behöver dock inte bero på kunskap i grammatik. Däremot kan grammatikkunskaper utvecklas genom intentioner och övervägda val. Därför kan en tydlig och nyanserad grammatikundervisning hjälpa elever med möjligheter att förstå och utveckla de val som redan har gjorts i skrivandet.

För att sammanfatta den andra aspekten leder grammatikundervisning till en större metalingvistisk förståelse, vilket kan återfinnas i de val skribenten gör i sitt skrivande. En bättre språkförståelse leder nämligen till att skribenten kan se samband mellan ords betydelse och grammatiska strukturer. Grammatik och skrivande behöver därför studeras tillsammans för att få en funktion.

Den tredje aspekten handlar om betydelsen av den grammatisk-didaktiska inriktningen som läraren väljer i undervisningen. Valet av grammatisk-didaktisk inriktning är avgörande för vilka effekter grammatikundervisningen får på elevernas inläring och skrivutveckling. Demir och Erdogan (2017, s. 98) och Fearn och Farnan (2007, s. 76) menar att de grammatiska kunskapernas koppling till skrivprocessen beror på vilken typ av grammatik det är eleverna lär sig. Å ena sidan menar Demir och Erdogan (2017) att funktionell grammatik inte bara används för att analysera språkets delar och struktur, utan även är en viktig del i elevens definierande och användande av språkliga enheter. Dessutom bidrar funktionell grammatik till en förståelse för olika texters uppbyggnad och hur användandet av språket påverkar hur texten uttrycks och tas emot.

Vetskapen om grammatiska regler behöver inte vara tillräckliga för att eleverna ska skriva på ett korrekt sätt. Demir och Erdogan (2017) menar att grammatikundervisningen är en process som ska bidra till en förståelse för ljud, form och meningsuppbyggnad vilket slutligen ska resultera till ett effektivt, ordentligt och en välfungerande användning av språket. Å andra sidan menar Andrew m.fl. (2006, s. 51) och Lynn (2003, s. 64) att grammatikundervisningen brukar vara skild från elevernas skrivprocess och att en traditionell grammatikundervisning misslyckas eftersom att den inte sker i en kontext av skrivning och då riskerar undervisningen att förvirra eleverna snarare än att hjälpa dem.

För att sammanfatta den tredje aspekten behöver grammatikundervisning läras ut genom en funktionell grammatisk-didaktisk inriktning som ger ett effektivt, ordentligt och korrekt användande av språket, vilket kan återfinnas i förståelsen av uppbyggnaden av elevernas texter. Grammatik bör därför undervisas i ett sammanhang med en skrivuppgift för att förbättra elevernas skrivutveckling.

5. Diskussion och slutsats

Kortfattat kan resultaten sammanfattas enligt följande; När det gäller forskningsfråga 1, som fokuserar på undervisning i och om grammatik, kan vi konstatera att undervisningsmetoder, vikten av grammatikundervisning och lärarens roll är centrala aspekter i grammatikundervisningen. När det sedan gäller forskningsfråga 2, som fokuserar på grammatikundervisningens potentiella effekter på skrivutveckling, kan vi konstatera att bristande forskning och underliggande attityder, grammatikundervisning och metalingvistisk medvetenhet kopplat till skrivutveckling och betydelsen av grammatisk-didaktisk inriktning är framträdande aspekter i avseendet mellan grammatikundervisning och skrivutveckling.

Följande avsnitt inleds med en resultatdiskussion kopplat till vår frågeställning; *Vilka potentiella effekter har olika typer av grammatikundervisning i svenskämnet (eller i motsvarande ämnen i andra länder) på skrivutvecklingen hos elever i högstadie- och gymnasieåldern?* (5.1). Vidare presenteras den slutsats som denna kunskapsöversikt kommit fram till (5.2). Slutligen presenteras förslag på vidare forskning inom ämnet (5.3).

5.1 Resultatdiskussion

I vårt resultat har vi observerat att det idag finns en avsaknad av bevis mellan grammatikundervisning och elevers skrivutveckling och att bristen på denna bevisning kan bero på utformandet av de grammatiklektioner som analyserats. Enligt dessa studier kan bristen på bevis gällande detta samband, påverkas av att grammatikundervisningen i ett förstaspråk innefattas av för många aspekter för att kunna analyseras som en helhet. Vid en sådan analys behöver lärarens inställning, kompetens och tillvägagångssätt ligga till grund för att analysen ska kunna utgöra vilken typ av grammatikundervisning det är som får ta plats, och vad för konsekvenser en sådan undervisning i så fall får (Jones m.fl, 2012, s. 1–2; Andrews m.fl., 2006, s. 51).

Gemensamt för materialet i resultatet är att grammatikundervisning är något som både lärare och elever är bekanta med, men som i den praktiska undervisningen kan innebära och innefattas av olika saker. Vi har sett i materialet att lärares inställning till ämnet grammatik och att undervisa i det varierar, men framförallt att lärare generellt saknar tillräcklig kompetens inom ämnet. Våra uppfattningar om svensklärares inställning för grammatikundervisning stämmer överens med Watsons (2012, s. 9) intervju där det framgår att engelskspråkiga lärare upplever grammatiken som både obekvämt, tråkigt och något de flesta lärare saknar kompetens i att lära ut. Lärares personliga inställning i samband med brist på kompetens är två viktiga aspekter till att grammatikundervisningen kan bli bristfällig. Genom att frånga kontextualiserad grammatikundervisning används inte grammatiken på det sätt som i själva verket kan främja elevers skrivutveckling och metalingvistiska medvetenhet, vilket påverkar elevernas möjlighet att skapa sig en förståelse för texters uppbyggnad. Vi menar att man som lärare i ett förstaspråk därför behöver vara skicklig och kunna kombinera en undervisning som innefattar form och funktion. Det vill säga undervisning gällande både i och om grammatik.

En traditionell grammatikundervisning med en lärare framför tavlan som går igenom rätt och fel i grammatiska regler är inte en undervisning som syftar till att utveckla elevernas skrivutveckling. Vi menar istället att en grammatikundervisning som sker i textsammanhang och i en större kontext leder till en större metalingvistisk medvetenhet och därmed även till skrivutveckling, vilket är något som framgår i vårt resultat. Detta återfinns även i Maltepes (2022, s. 70) resultat som menar att eleverna når en helhet i grammatikundervisningen genom

att sätta de grammatiska reglerna i ett sammanhang, ett textsammanhang där eleverna på egen hand kan tillämpa reglerna med hjälp av lärarens stöd. Resultatet i vår kunskapsöversikt visar därför att hur grammatikundervisningen utformas är en central aspekt i de valda artiklarna där samtliga artiklar lyfter fram en undervisning i grammatik som syftar till att grammatiken ska läras i ett meningsskapande som sker i en större kontext istället för på det traditionella viset. Därför menar vi att effekten av grammatikundervisning i ett möte mellan text och elev kan syfta till att utveckla varje elevs individuella skrivprocess. Detta genom att eleven gör egna iakttagelser och tillämpningar av de grammatiska reglerna i ett textsammanhang.

5.2 Slutsats

Utifrån resultatet som presenteras ovan går det att dra slutsatsen att grammatikundervisningen idag påverkas av olika undervisningsmetoder, attityder och lärares kompetens. Vidare visar resultatet i denna kunskapsöversikt att kunskaper om grammatik potentiellt kan ha en positiv effekt på elevers skrivutveckling om denna grammatikundervisning sker i en större kontext och i samband med texter. För att säkerställa detta sambandet behöver det dock undersökas närmare.

De positiva effekter man ser av grammatikundervisning kräver dock att undervisningsformen inte är traditionell (se ovan i 2.3) och inte baseras på idéer om "rätt eller fel". Det är också centralt att läraren har den kompetens som krävs för att kunna vidga elevers språkliga förståelse. Därmed är effekten av grammatikundervisningen beroende av lärarens kompetens och sättet att undervisa på för om, eller hur, grammatikundervisningen bidrar till en större metalingvistisk medvetenhet och därmed till skrivutveckling.

5.3 Förslag för vidare forskning

Genom vår studie har det framkommit att grammatikundervisningen är en komponent i språkundervisningen som behandlas olika beroende på vem läraren är. Samtidigt framgår vikten av att grammatikundervisningen ska ske i en större kontext för att grammatiken ska bidra till en metalingvistisk medvetenhet som den är ämnad för. Därför är vårt förslag på vidare forskning hur språklärare i ett första språk, med speciellt fokus på svenskämnet,

förhåller sig till grammatikundervisningen när det idag finns forskning som visar på samband mellan kontextualiserad grammatikundervisning och en ökad metalingvistisk medvetenhet för eleverna, samt om, och isåfall hur den integrerade grammatikundervisningen ser ut.

6. Referenser

- Andrews, R., Torgerson, C., Beverton, S., Freeman, A., Locke, T., Low, G., Robinson, A., Zhu, D. (2006). The effect of grammar teaching on writing development. *British Educational Research Journal*, 32 (1), s. 39–55.
<https://bera-journals-onlinelibrary-wiley-com.proxy.mau.se/doi/epdf/10.1080/0141192050401997> [hämtad 2023-11-10].
- Boström, L. (2004). *Lärande & Metod: Lärstilsanpassad undervisning jämfört med traditionell undervisning i grammatik*. [Doktorsavhandling, Jönköping Universitet]. DIVA. <https://hj.diva-portal.org/smash/get/diva2:347375/FULLTEXT01.pdf> [hämtad 2023-11-08].
- Brodow, B., Nilsson, N. & Ullström, S. (2000). *Retoriken kring grammatiken: didaktiska perspektiv på skolgrammatik*. Lund: Studentlitteratur
- Braun, V. & Clarke, V. (2006). Using thematic analysis in psychology. *Qualitative Research in Psychology*, 3 (2). 77-101.
<https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1191/1478088706qp063oa> [hämtad 2024-04-10]
- Demir, S., Erdogan, A. (2017). The Role of Teaching Grammar in First Language Education. *European Journal of Educational Research*, 7 (14), s. 87–101
<https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1166118.pdf> [hämtad 2023-11-13].
- Fearn, L., & Farnan, N. (2007). When is a Verb? Using functional grammar to teach writing. *Journal of basic writing*, 26 (1), s. 63–87.
<https://www.proquest.com/docview/231174737/E19EE7984D54E54PQ/1?accountid=12249> [hämtad 2023-11-11]

- Jones, S., Myhill, D., Bailey, T. (2012) Grammar for writing? An investigation of the effects of contextualised grammar teaching on students' writing. *Reading and writing*, 26, 2013, s. 1241–1263.
https://www.researchgate.net/publication/257643292_Grammar_for_writing_An_investigation_of_the_effects_of_contextualised_grammar_teaching_on_students%27_writing [hämtad 2023-11-13].
- Jones, S. (2022). The value of knowing: conscious and unconscious writing choices. *Language and Education*, 37 (1), s. 71–87.
<https://www-tandfonline-com.proxy.mau.se/doi/full/10.1080/09500782.2022.2109421> [hämtad 2023-11-13].
- Lundin, K. (2017). *Tala om språk: grammatik för lärarstudier*. (3., rev. uppl.) Lund: Studentlitteratur.
- Lynn, S. (2003) How to teach grammar, analytical thinking, and writing: A method that works. *English Journal*, 92 (3), s. 57–65.
<https://www.proquest.com/docview/237302960/fulltextPDF/400C0739B7164DCBPO/1?accountid=12249> [hämtad 2023-11-13].
- Maltepe, S. (2022). An investigation of the quality of grammar instruction: Case of education informatics network. *International journal of education & literacy studies*, 10 (3), s. 63–71. <https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1366705.pdf> [hämtad 2023-11-13].
- McCormack-Colbert, A., Ware, J., Jones, S. (2018). Developing writing skills of learners with persistent literacy difficulties through explicit grammar teaching: LEARNERS WITH PERSISTENT LITERACY DIFFICULTIES. *Support for learning*, 33 (2), s. 165–189.
https://www.researchgate.net/publication/327819901_Developing_writing_skills_of_learners_with_persistent_literacy_difficulties_through_explicit_grammar_teaching_LEARNERS_WITH_PERSISTENT_LITERACY_DIFFICULTIES [hämtad 2023-11-13].

Skolverket. (2022). *Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet*. Stockholm: Skolverket.

[Download Lgr22.pdf](#) [hämtad 2023-11-30]

Watson, M-A. (2013). Conceptualisations of ‘grammar teaching’: L1 English teachers’ beliefs about teaching grammar for writing. *Language awareness*, 24 (1), s. 1–14.

<https://www-tandfonline-com.proxy.mau.se/doi/full/10.1080/09658416.2013.828736>

[hämtad 2023-11-17].